

РЕЦЕНЗІЇ. БІБЛІОГРАФІЯ**ALEKSANDER A. CHERKASOV**Dr. (History), Professor, International Network Center
for Fundamental and Applied Research (Russian Federation)**Kudinov D.V. The peasant movement in Dnieper Ukraine in the period of 1900 - February 1917 years: historiography of the problem. Sumy: Ltd. "Papyrus Company", 2014. 352 p.****ЧЕРКАСОВА.А.**Доктор історичних наук, професор,
Міжнародний мережевий центр фундаментальних і прикладних досліджень (Російська Федерація)**Селянський рух Наддніпрянської України у 1900 - лютому 1917 роках: історіографія проблеми. Суми: ТОВ "Друкарський дім "Папірус", 2014. 352 с.****ЧЕРКАСОВА.А.**Доктор исторических наук, профессор,
Международный сетевой центр фундаментальных и прикладных исследований (Российская Федерация)**Крестьянское движение Надднепрянской Украины в 1900 - феврале 1917 годах: историография проблемы. Сумы: ООО "Печатный дом "Папирус", 2014. 352 с.**

Agricultural history is not only the study of traditional humanity culture, and agricultural civilizations, covering in the last age a large part of the population of Eastern Europe. This area of historical science is interesting to applied thematic sections – both political and social history of the peasantry, provocative economic and cultural influence of the urban environment on the village. The revolutionary events of the early XX century in the Russian Empire, which was instantly drawn the peasantry, just set a precedent to research the agrarian society from this point of view. The verges of socio-political history of the peasantry converge in the work of the Ukrainian historian Dmitrii Kudinov who synthesized the experience of the historiography of the peasant movement in the Russian part of Ukraine at the beginning of the last century. The ideology of the peasantry, the peasant anti-semitism and anti-jewish pogroms, party doctrine decisions of the agrarian-peasant question, the activities of the all-Russian peasant union, memoirs of party members and ordinary witnesses of the revolutionary events in the village, forms and methods of peasant struggle, "agrarian discourse" by the language of peasant petitions – all of this find a place in the monograph, thematically limited by nine provinces of the Russian Empire, within which is located the modern Ukraine. Despite the fact that Ukraine past is inseparable from Russia in the chronological framework of the research – this is the history of Ukraine. The emphasis on the Ukrainian peasantry and the Ukrainian national party, which launched its activities in a rural province, clearly talking of itself.

Dmitrii Kudinov in the dialogue with historians of past and present chose two approaches: the presentation of certain topics is carried out in a phased manner accordingly to the development of national historical science (pre-october period, the soviet historical science, modern (post-soviet) historiography) or has a problematic character. This decision somewhat disorients the reader, but however, is the conscious choice of the author how to introduce the book presentation about the subject and the various epochs of historical science the best way. For example, the historiography of all-Russian peasant union activities is described in such a way that, of course, does not remove the book from some repetition. The role of the author is manifested not in retelling the works of other researchers, but in the search of truth by using the language of agrarian and historical narrative. Actually, the appeal of

historiographer to the comparative analysis, typology and other methods of scientific research has greatly facilitated this task.

The characteristic of D. Kudinov's work is referring to a personal sense of history, expressed in the memoirs. Constructing the past through memory is an indispensable part of human display of the past. The author at the same level of research interest is considered both the memories and research, but between its there is no the mark of identity. From my point of view, the selection of the memoirs in the context of peasant movements research is fully deserves the separate historiographical research that can wish to the author.

Overall, the work gives a positive impression and creates a space for reflection. The history of Ukraine presents from a new side – peasant guerrilla – the predecessor of agrarian movements known for its drama and energy during the civil war (including the anarchist insurrectional movement of Nestor Makhno). However, the author should pay more attention to foreign historiography that will connect the historical study of Western and Soviet historiography, and perhaps, influence the creative collaboration of modern scientists.

* * *

Побачила світ книга О.Д. Бойка *“Нариси життя Києва. 1919 рік: політика і повсякденність”* (К.: Інститут історії України НАН України, 2015. – 143 с.).

У нарисах з історії повсякденного життя Києва за різних політичних режимів 1919 року представлено міське самоврядування, стан та функціонування міського господарства і транспорту, забезпечення продовольством та соціально-побутові умови життя киян. Прослідковано зміни у житті міста, пов'язані з ідеологією та соціально-економічною політикою Директорії УНР, радянської влади та білого режиму. Показано настрої мешканців, їхнє ставлення до влади та її політики, громадське життя різних верств населення. Окрему увагу приділено українській громаді міста, національно-культурному життю українців.

* * *

Світ побачив другий том довідкового видання В.М. Ханка *“Енциклопедія мистецтва Полтавщини”* (Т. 2: М-Я / Наук. ред. С. Білокінь. НАН України. Інститут історії України, Центр культурологічних студій. – Полтава: ТОВ “АСМІ”; Видавець О. Ханко, 2015. – 436 с.).

В енциклопедії висвітлюється мистецький процес краю від найдавніших часів до початку ХХІ століття. У двотомнику подано відомості про діячів мистецтва, меценатів і фундаторів храмів, про населені пункти краю – осередки розвитку мистецтва, мистецькі навчальні заклади, музеї й мистецькі збірки, промислові артілі й фабрики художніх виробів.

Видання призначене для широкого кола читачів, шанувальників історії й культури, фахівців із мистецтвознавства та бібліографії

* * *

Вийшла друком монографія Ю.О. Тимошенка *“Історичні умови та специфіка розвитку спорту й фізичного виховання в радянській Україні в 20-40-ві роки ХХ ст.”* (К.: ТОВ “НВП” Інтерсервіс”, 2014. – 446 с.).

У роботі комплексно досліджуються особливості культивування рухової активності населенням підрадянської України у середині ХХ ст. З'ясовано, що колективізм у фізичній культурі 20-40-х років ставав одним із засобів *“пролетаризації”* суспільства, точніше його люмпенізації, коли існування більшості членів суспільства узалежнювалося від влади.

Фізичну культуру і спорт було перетворено на одну зі спонук означеного процесу. Обґрунтовано концепцію проведення відвертої мілітаризації фізкультурно-спортивної сфери, за якої влада вкладала власні смисли в організовану рухову активність і та сприймалася вже не як засіб виховання здорового пролетаріату (попри такі гасла), а як мобілізаційний ресурс, спосіб підвищення військової підготовки населення. Акцентовано увагу на фактах, що засвідчили прагнення радянського керівництва використати спорт як один із складників боротьби за європейський пролетаріат, засіб популяризації комуністичних ідей. Задля цього вдалися до створення в 1921 р. Червоного Спортивного Інтернаціоналу, що мав би об'єднати всі робітничі (пролетарські) спортивні товариства світу. Згодом, після перемоги у Другій світовій війні, СРСР переніс протистояння з полів боїв на спортивне поприще, вийшовши на міжнародну арену. Відтак, змінюється парадигма розвитку фізичної культури і смисли, що їх влада вкладала впродовж попередніх десятиліть – “радянськість” фізичної культури – поступаються місцем загальноприйнятим у спортивному товаристві принципам і нормам.

* * *

Побачила світ монографія української дослідниці Н. Старченко “*Честь, кров і риторика. Конфлікт у шляхетському середовищі Волині (друга половина XVI – XVII століття)*” (К.: Lauras, 2014. – 510 с.).

Авторка аналізує культуру ворожості волинської шляхти, ритуали і сценарії конфлікту, норми і відступи від них (оголошення про помсту, виклики на поєдинок, акти символічного насильства, типові шляхетські переступи). Всупереч поширеному твердженню про шляхетську сваволю, авторка по новому підходить до проблеми і віднаходить за рядками “кримінальних” джерел ті закони співжиття, які вводили агресію у певні рамки, робили анархію “впорядкованою”. Конфліктні сторони повсякдення використано для ширшого аналізу системи цінностей, у згоді/незгоді з якою ранньомодерна людина вибудовувала свій власний світ, взаємини в родині і поза нею. У фокусі дослідження – як масові уявлення і практики, так і окремі історії ворожості й замирення. Книжку написано на переважно архівних, не введених у науковий обіг судових матеріалах Волинського воєводства. Вона стане в нагоді не лише науковцям-гуманітаріям, а й широкому колу читачів, залюблених у власну історію.